

Přestože se k novele zákona o obalech sešlo více jak 700 povětšinou zásadních připomínek, odeslalo Ministerstvo životního prostředí tento návrh v polovině června do legislativní rady vlády.

Ministerstvo předpokládá, že vláda novelu projedná do konce léta. Sdružení místních samospráv ČR opakovaně upozorňuje, že Česká republika už má fungující systém třídění odpadů a zavádění nového paralelního systému nedává smysl. SMS ČR proto sepsalo sedm hlavních důvodů, proč by Česká republika neměla povinné zálohování zavádět.

„Dlouhodobě upozorňujeme na řadu nedostatků, které systém povinného zálohování má. V konečném důsledku půjde o poškození zavedeného a fungujícího systému třídění odpadů prostřednictvím barevných kontejnerů i nepříjemnou komplikaci pro běžné občany, kteří dnes patří, a to zcela dobrovolně, ve třídění odpadů v evropském srovnání k samotné špičce,“ říká Eliška Olšáková, předsedkyně SMS ČR

1) Češi třídí svědomitě i bez povinného zálohování

Zálohování by primárně mělo pomoci tam, kde dochází k nedostatečnému sběru a třídění. To však není případ České republiky, která dosahuje sběru PET lahví na úrovni okolo 80 % . Situace u nás je tak výrazně jiná než například na Slovensku, kde bylo před zavedením zálohování vytríděno pouze cca 62 % PET lahví. V případě nápojových plechovek sice nedosahujeme tak skvělých výsledků, nicméně i na tuto komoditu je systém vytvořen a je potřeba o ní jen lépe informovat občany, což se také obce snaží.

2) Vzniknou dva paralelní systémy

Zavedení povinného zálohového systému povede k tomu, že v ČR budou existovat zcela zbytečně dva paralelní systémy pro nakládání se stejným typem odpadů, což může vést ke zvýšení operativních nákladů, ačkoliv obce již vyvinuly a stále vyvíjejí úsilí ve vytváření efektivních obecních systémů odpadového hospodářství. Ministerstvo sice tvrdí, že se tento krok ekonomicky obcí ani občanů nedotkne, není to však perpetuum mobile a finance potřebné k vybudování z nebe nespadnou.

3) 7krát dražší sběr PET lahví

Investiční a provozní náklady zálohového systému jsou ve srovnání s přínosy vysoké, a to obzvláště v situaci, kdy se týkají pouze malé části komunálního odpadu (cca 1,5 %). Sběr PET lahví přes zálohový systém je podstatně dražší než stávající systém. Jedná se o téměř 56 miliard korun investičních nákladů a 1,3 miliardy korun ročně pak představují provozní náklady. Prostředky by bylo vhodnější investovat do zvýšení kapacit zpracovatelských zařízení pro zajištění vyšší míry recyklace. Srovnání nákladu na 1 PET lahev při současném systému – 0,2 Kč v ČR a 1,3 Kč na Slovensku ukazuje, že sběr PET lahví přes zálohový systém je cca 7krát dražší, než stávající systém separace v obcích a městech.

4) Záplava igelitových pytlů a vysoká spotřeba

Nový zálohový systém by vyžadoval výrobu milionů igelitových pytlů pro manipulaci s obaly, což přinese další negativní vliv na životní prostředí. Odhaduje se, že jen domácnosti budou potřebovat až cca 40 mil. kusů pytlů ročně! Další igelitové pytle budou

potřebné pro manipulaci na místě zpětného odběru, přičemž lze předpokládat spotřebu kolem 2 milionů kusů ročně. Všechny tyto obaly bude nezbytné vyrobit pouze pro účely zálohového systému. A stejné je to i se spotřebou energie. Bude třeba, aby automaty na sběr zálohovaných obalů byly neustále zapojené do elektrické sítě, což v případě odběru energie 24/7 po celý rok bude představovat odběr elektřiny, který by za stejnou dobu potřebovalo více než 6 000 domácností.

5) Úbytek zákazníků venkovských prodejen

Malé obchody zřejmě pocítí odliv zákazníků, kteří využijí spíše obchodní řetězce, které budou zálohované obaly vykupovat. Zároveň se bude většina prodejen s povinností výkupu zálohovaných obalů potýkat s nedostatkem skladovacích prostor a také nutností umístění automatu a možných stavebních úprav.

6) Nepohodlí pro občany

Zálohový systém počítá s pouhými cca 11 tisíci místy zpětného odběru, což oproti současným cca 180 tisícům kontejnerových sběrných míst (hnízd) prodlouží docházkovou vzdálenost z dnešních cca 90 metrů až na několik kilometrů.

7) Neekonomické zmaření investic

Mnohé obce, které investovaly do výstavby a zlepšení systémů odpadového hospodářství, pocítí ztrátu investic v důsledku zavedení zálohového systému, který by mohl způsobit i pokles třídění u zbývajícího odpadu (nejen plastového). Např. města Brno a Ostrava vybudovala třídící linky a avizují, že při zavedení zálohového systému přijdou ročně o cca 25 až 30 milionů korun. Je nutné si uvědomit, že obce poměrně často vlastní nebo spoluvlastní svozové společnosti, jejichž součástí jsou také třídící linky. Pokud ne, mají se svozovými společnostmi dohodnut podíl na zisku z prodeje druhotných surovin, který následně započítávají do nákladů na OH obce, z nichž se stanovuje poplatek za odpady pro občany.

„Věříme, že v době, kdy česká vláda avizuje zvýšenou potřebu úspor ve státním rozpočtu a občané se vyrovnávají s dopady předchozí inflační vlny, nebude novela zákona o obalech v podobě zavádějící systém povinného zálohování přijata s miliardovými náklady. Jako zástupci 2 500 obcí podporujeme naopak posílení stávajícího a velmi dobře fungujícího systému třídění pomocí barevných kontejnerů, na který jsou občané zvyklí,“ dodává Eliška Olšáková.